

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/350/2021
Identifikačné číslo spisu: 1408209402
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1408209402.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Court Side Nederland B. V., so sídlom Parkwijklaan 229 JT 1326 Almere, Holandsko, IČO: 33 289 780 zast. JUDr. Stanislavom Pavlom, advokátom so sídlom Šancová 58, Bratislava proti žalovanému: Z. H., bytom D. XX, N. zast. Advokátska kancelária ECKER-KÁN & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Námestie Martina Benku 9, Bratislava, IČO: 35 886 625, o 18.586,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 5C/101/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 04. júla 2018 č.k. 7Co/627/2015-490, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 04. júla 2018 č.k. 7Co/627/2015-490 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 13. mája 2015 č. k. 5C/101/2008-432 v napadnutom prisudzujúcom výroku a vo výroku o trovách konania tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.036,- eur titulom bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods.1, § 456 OZ vzniknutého plnením bez právneho dôvodu, keďže zmluva na rok 2007 nebola obnovená, resp. platne uzavretá, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.036,- eur od 22.11.2012 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol.

2. Odvolací súd zistil, že žalovaný so žalobcom od roku 2003 spolupracoval v oblasti sprostredkovania prestupov hráčov a trénerov basketbalových klubov v rámci Európy ako športový agent. Uvedená spolupráca prebiehala aj v roku 2007, pričom žalobca za túto činnosť vyplácal žalovanému odplatu vo výške 3.500,- eur mesačne. V roku 2007 Medzinárodná basketbalová asociácia FIBA (ďalej len „FIBA“) stanovila, že športoví basketbaloví agenti musia absolvovať skúšky a získať medzinárodnú licenciu FIBA. Žalovaný skúšky FIBA absolvoval a získal licenciu FIBA pod č. XXXXXXXXXXXX. K ukončeniu spolupráce došlo v septembri 2009. Žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 14.7.2008 sa žalobca

proti žalovanému domáhal zaplata sumy 45.586,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 14,25% ročne zo žalovanej sumy od 26.9.2007 a náhrady trov konania. Podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 15.3.2013 zobra žalobca žalobu v časti o zaplata sumy 27.000,- eur späť a žiadal, aby súd konanie v tejto časti zastavil. Súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby na pojednávaní konanom dňa 12.6.2013. Ďalší priebeh konania podstatne ovplyvnila zmena tvrdených skutkových okolností. Medzi stranami sporu síce existovala spolupráca na základe ústnej zmluvy z roku 2003, ktorá bola každoročne obnovovaná, avšak súd prvej inštancie dospel k záveru, že na rok 2007 zmluva medzi stranami sporu nebola obnovená, resp. platne uzavretá. Žalobca zasielal dohodnutú odmenu na rok 2007 v sume 3.500,- eur mesačne žalovanému, teda poskytoval plnenie žalovanému, na základe čoho na strane žalovaného došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Žalobca zaslal žalovanému v období od mája 2007 do septembra 2007 odmenu spolu vo výške 17.500,- eur po 3.500,- eur mesačne. Rovnako bolo nesporné, že žalobca zaplatil žalovanému poplatok za FIBA licenciu pre agentov basketbalových hráčov v sume 160,- eur a náklady spojené s licenciou a s výkonom licencie, t.j. cestovné v sume 926,- eur. Teda žalovaný získal na úkor žalobcu bezdôvodné obohatenie plnením bez právneho dôvodu vo výške 18.586,- eur.

3. Odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa. Vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovaným v odvolacom konaní postupoval podľa § 382 CSP a vyzval strany na vyjadrenie sa k možnému použitiu § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, 2 a § 563 OZ, s aplikáciou ktorých strany súhlasili. Vo vzťahu k námietke premlčania vznesenej žalovaným poukázal na § 95 ods. 1 OSP, keď za zmenu žaloby bolo potrebné považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, ale robí tak na základe iných skutkových okolností. V prejednávanej veci žalobca žalobou doručenou súdu 14.07.2008 uplatnil nárok na zaplata sumy 45.586,- eur na tom skutkovom základe, že žalovaný si neoprávnene ponechal provízie z ročných kontraktov hráčov a trénerov od basketbalových klubov za obdobie od mája 2007 do septembra 2007 a zároveň sa domáhal vrátenia nákladov, ktoré uhradil za žalovaného v súvislosti s obstaraním licencie FIBA. Podaním doručeným súdu 15.03.2013 žalobca žalobu skutkovo vymedzil tak, že si uplatňoval od žalovaného vrátenie vyplatených mesačných odmien za obdobie od mája 2007 do septembra 2007 celkom vo výške 17.500,- eur a zaplata sumy 1.086,- eur, ktoré boli uhradené žalobcom v prospech žalovaného v spojení s licenciou FIBA. K hmotnoprávnym účinkom podania ako aj k zmene žalobcom tvrdeného skutkového stavu došlo jeho doručením súdu prvej inštancie 15.03.2013. Keďže žalobca si nárok na vrátenie plnení, t.j. vyplatených mesačných odmien, uplatnil až podaním doručeným súdu 15.03.2013. Odvolací súd dospel k záveru, že premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula 08.07.2010, a preto nárok v časti uplatnenej sumy 17.500,- eur vyhodnotil ako premlčaný.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP s tým, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a zároveň vyriešenie právnej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebolo vyriešené.

5. Dovolateľ namieta arbitrárnosť napadnutého rozsudku. Ďalej poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení, keď nesprávne aplikoval hmotnoprávne ustanovenia OZ v spojení s § 95 ods. 1, 2 OSP. Poukazom na obsah žaloby a poukazom na obsah čiastočného späťvzatia žalobného nároku podľa § 96 OSP, odvolací súd nesprávne posúdil obsah týchto právnych úkonov žalobcu a nesprávne aplikoval § 95 OSP, keď nedošlo k zmene žaloby a k zmene skutkového stavu v jeho tvrdení žalobného nároku. Zároveň namieta, že v žalobe si uplatnil náklady spojené s obstaraním FIBA licencie v celkovej sume 1.086,- eur, pričom odvolací súd nesprávne uviedol sumu 1.036,- eur. Dovolateľ už v žalobe tvrdil uzavretie manažérskej zmluvy medzi sporovými stranami a zároveň tvrdil, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil ako lokálny manažér - basketbalový agent. Dovolateľ nevykonal žiaden taký procesný úkon, ktorý by bolo možné subsumovať pod § 95 ods. 2 OSP, ale svojím podaním podľa § 96 ods. 1 a 3 OSP čiastočne zobra svoj žalobný nárok späť. Nemožno súhlasiť s tvrdením odvolacieho súdu, že nárok je v časti 17.500,- eur premlčaný, ak rozhodné skutočnosti k bezdôvodnému obohateniu vo vzťahu k vyplácaniu odmeny lokálneho manažéra boli už dovolateľom tvrdené v podanej žalobe.

6. Ďalej namietol nesprávnosť právneho posúdenia vo vzťahu k určeniu úrokov z omeškania, ak ponechal výšku úroku z omeškania vo výške 8,5 % p.a., hoci zákonná výška úrokov z omeškania bola 8,75 % p.a., s tvrdením, že zamietajúci výrok napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti prevyšujúcich úrokov z omeškania nad 8,5 % p.a. nebol napadnutý. Dovolateľ napadol I. výrok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, preto bolo potrebné správne a zákonne uviesť aj správnu výšku úrokov z omeškania vo výške 8,75 %.

7. Dovolateľ navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, resp. toto rozhodnutie zmeniť.

8. Žalovaný navrhol dovolanie odmietnuť a žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 8Cdo/245/2019 z 28. októbra 2020 dovolanie podľa § 447, písm. f) CSP odmietol s odôvodnením, že v odôvodnení nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods.1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v§ 432 až § 435 CSP s tým, že zistil absenciu explicitne vymedzenej právnej otázky. Ústavný súd SR nálezom č.k. III. ÚS 383/2021-39 z 12. novembra 2021 o.i. zrušil uznesenie NS SR sp.zn. 8Cdo/245/2019 z 28. októbra 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom uložil najvyššiemu súdu vysporiadať sa nielen s dovolaním nastolenou právnou otázkou, ale aj s ďalšími námietkami dovolateľa proti rozsudku odvolacieho súdu, na ktoré v rozhodnutí o dovolaní nereagoval. V bode 17 uviedol, že „....odpovede na procesnoprávne otázky sa netvoria len formulovaným abstraktných právnych viet bez vzťahu na konkrétny priebeh konania, ale aj množstvom na seba nadväzujúcich odpovedí na právne posúdenie konkrétnych úkonov strán a súdu. To, že tieto úkony nie sú rovnaké tak, že by bolo možné vždy sformulovať abstraktnú otázku, však nemôže viesť k záveru, že nedošlo k nastoleniu otázky právneho posúdenia. Najvyšší súd nesprávnym pomenovaním právnej argumentácie sťažovateľa nesprávne aplikoval § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku a dospel k tomu, že dovolanie sťažovateľa je neprípustné“.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací senát 7Cdo (§ 35 CSP), ktorému bola vec následne pridelená náhodným výberom elektronickou podateľnou po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP

11. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP Ústavný súd zaujal zásadný právny názor ktorému dovolací súd porozumel tak, že právna otázka nemusí byť vždy sformulovaná dovolateľom do abstraktnej právnej otázky tvoriacej „petit“ o ktorom má dovolací súd rozhodnúť, ale právna otázka môže byť nastolená aj odkazom na konkrétne vyhodnotenie právneho problému, resp. procesnej situácie odvolacím súdom, ktoré prijaté právne riešenie môže samo naplniť obsah právnej otázky podľa § 421CSP.

12. Ústavný súd SR v náleze č.k. III. ÚS 383/2021-39 z 12. novembra 2021, ktorým zrušil uznesenie NS SR sp.zn. 8Cdo/245/2019 z 28. októbra 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a v bodoch 14,15 uviedol, že „ podstata sporu dovolateľa so žalovaným vyplýva z posúdenia konkrétnej procesnej situácie, ktorá bola vyvolaná tým, že dovolateľ svoj nárok proti žalovanému vyvodil z toho, že s ním mal uzavretú platnú zmluvu a pôvodne sa proti žalovanému domáhal ako bezdôvodného obohatenia toho, čo mu mal žalovaný podľa zmluvy vydať. Následne však na základe zmeny právneho posúdenia svoju žalobu „upravil“ tak, že vychádzal z neplatnosti uzavretej zmluvy a od žalovaného žiadal namiesto pôvodného plnenia nie to, čo mu žalovaný podľa zmluvy mal dať, ale to, čo on dal žalovanému podľa neplatnej zmluvy, pričom táto peňažná čiastka predstavovala menej ako pôvodne uplatnená suma. Z tejto situácie vyplýva otázka, či úkon dovolateľa, ktorý on posúdil vo svojom podaní z 15.03.2013 ako čiastočné späťvzatie žaloby, je čiastočným späťvzatím žaloby podľa § 96 ods. 1 tretej vety OSP tak, ako ho vo

svojom rozsudku z 13. mája 2015 posúdil súd prvej inštancie, alebo ide o zmenu žaloby podľa § 95 ods. 1 OSP tak, ako tento jeho úkon posúdil už skôr súd prvej inštancie vo svojom uznesení z 12. júna 2013 a následne aj krajský súd v rozsudku z 13. mája 2015 tak, že z právneho posúdenia charakteru tohto úkonu dospel k záveru o zamietnutí žaloby dovolateľa na základe premlčania nároku, ktorý nebol uplatnený žalobou, ale až jej omnoho neskoršou zmenou. S touto v dovolaní jasne nastolenou právnou otázkou sa najvyšší súd vyrovnal tak, že ju nepovažoval za právnu otázku, ktorá by zodpovedala obsahu právnej otázky podľa § 421 CSP....".

13. Sporným bolo teda posúdenie úkonu dovolateľa doručeného súdu prvej inštancie dňa 15.03.2013 (čl. 179), a to či tento úkon podľa svojho obsahu bol čiastočným späťvzatím žaloby podľa § 96 ods. 1 tretej vety OSP alebo zmenou žaloby podľa § 95 ods. 1 OSP. Dovolací súd poukazuje na to, že išlo o procesný úkon účastníka vo vzťahu súdu prvej inštancie. Tento úkon bol vyhodnotený súdom prvej inštancie ako čiastočné späťvzatie žaloby, o ktorom súd prvej inštancie rozhodol (čl. 432) tak, že konanie v sume 27.000,- eur zastavuje podľa § 96 ods.1 OSP. Uvedený výrok nebol predmetom odvolacieho konania. Súd prvej inštancie nehodnotil zmeny v skutkovom stave v takej intenzite, že by išlo o zmenu žaloby. Predmet konania bol teda ustálený súdom prvého stupňa. Vzhľadom na to, že k žiadnej zmene žaloby nedošlo, účinky podanej žaloby sa vzťahujú aj na zmeny skutkového stavu, ktoré boli zistené a vyšli najavo v priebehu konania, najmä skutočnosti, že na základe vykonaného dokazovania nešlo o zmluvné plnenie, ale o bezdôvodné obohatenie. Je nevyhnutné zdôrazniť, že žalobca zmeny v skutkovom stave, t.j. posúdenie, či žalobou uplatnený nárok je zmluvným plnením, alebo bezdôvodným obohatením môže záväzne uviesť až po skončení dokazovania a sú výsledkom procesného dokazovania a procesnej obrany žalovaného, ktorých stav nemôže žalobca v čase podanej žaloby komplexne predpokladať. V záverečnej reči žalobca jednoznačne uviedol právny titul bezdôvodné obohatenie podľa § 451 ods.1,2 OZ a poukazoval na dôkazy z trestného konania Okresnej prokuratúry Poprad zn. 1 Pv 262/09. Je potrebné zdôrazniť, že zmena predmetu konania uplatneného v návrhu na začatie konania nenastávala ex lege podaním zmeny návrhu podľa § 95 ods.1 OSP, ale až rozhodnutím súdu o pripustení zmeny návrhu na začatie konania podľa § 95 ods. 2 OSP. Takéto rozhodnutie v konaní vydané nebolo.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

14. Vo vzťahu k uplatnenému nároku spočívajúcemu v nákladoch spojených s obstaraním FIBA licencie v celkovej sume 1.086,- eur dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016, a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania. Dovolací súd konštatoval v odseku 24. odôvodnenia, že pri posudzovaní dôvodnosti námietky premlčania vo vzťahu k dovolateľom uplatňovanému nároku na zaplatenie sumy 1.086,- eur titulom nákladov spojených so školením a vykonávaním skúšky FIBA. Dovolací súd z obsahu žaloby zistil, že dovolateľ sa žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 45.586,- eur s príslušenstvom, a to titulom bezdôvodného obohatenia pri transferoch basketbalových hráčov a trénerov v sume 44.550,- eur a titulom nákladov spojených s obstaraním FIBA licencie, ktoré boli uhradené dovolateľom v prospech žalovaného vo výške 1.086,- eur. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd svoj záver v časti, ktorou zamietol nárok dovolateľa vo výške 50,- eur náležite neodôvodnil, keďže z obsahu žaloby vyplýva, že dovolateľ už v podanej žalobe uplatňoval náklady spojené so školením a vykonávaním skúšky FIBA vo výške 1.086,- eur. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v tejto časti nepreskúmateľné, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ v prejednávanej veci preukázal opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Vzhľadom na to, že dovolací súd vyhovel námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP, čo zakladá potrebu rozhodnutia odvolacieho súdu (t. j. nielen v napadnutých výrokoch, ale v celom rozsahu vzhľadom na závislosť tých ostatných) zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.